

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

Articulus I. An matrimonium contra vetitum Ecclesiæ sit validum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

rum *Parochum*: procedit solum, si interdictum sumatur late; non autem, prout de illo agitur hoc titulo; sic enim comprehendit solum prohibitionem ipsius matrimonij ex causa factam ad tempus à Judice, vel Superiore Ecclesiastico; & propriè inter impedimenta matrimonium solum impedientia venit sub nomine *Ecclesie vetitum*; ac de illo agitur *c. fin. q. Cum autem, de clandest. despons. ibi: cum autem apparuerit probabilis conjectura contra copulam contrahendam, contractus interdicatur expressè, donec quid fieri debeat super eo, manifestis conlisterit documentis. c. Litera. 1. c. Ex literis 2. h. t. his præmissis:*

ARTICULUS I.

An matrimonium contra vetitum Ecclesie sit validum?

1329. R. esse validum, sed illicitum, nisi interdicto adjecta sit clausula irritans actum, contra factum. Ratio primi est ex *c. 1. h. t.* ubi mulier quæ contra simplex Ecclesie vetitum (nimirum contra mandatum Episcopi) ne stante dubio de impedimento cum alio, circa quem impedita credebatur, contraheret, permanere finitur cum tertio viro, cui se postremo copulavit. & *c. 2. eod. ibi: Licet enim contra interdictum Ecclesie ad secunda vota transire non debuisset, non esse tamen conveniens, ut ob id solum, sacramentum conjugij dissolvatur.* Ratio secundi est ex eodem textu, ubi, quod contra interdictum Ecclesie ad secunda vota transierit, punitur, ibi: *etsi alia penitentia eis debeat imponi; quia contra Ecclesie prohibitionem id fecerunt.*

1330. Dices 1. ex dictis capitulis non probari, valere matrimonium inicum contra interdictum *Papæ*, qui solus potest statuere impedimenta dirimentia. Nam in cit. capitulis solum agitur de matrimonio contracto contra interdictum superioris Ecclesiastici, inferioris *Papæ*. Illi enim non possunt interdicere matrimonium cum clausula irritante. R. N. ant. nam etsi casus in cit. cc. non fit, nisi matrimonium contractum contra interdictum *Prelati Papæ inferioris*, decisio tamen (quod non sit conveniens, ut, ob id solum, nempe simplex interdictum, carens omni clausula irritante, sacramentum conjugij dissolvatur) non fundatur in eo, quod fuerit contra interdictum

inferioris, sed, quod fuerit contractum contra interdictum Ecclesie, ut habet textus, præcindendo, an provenierit à valente, vel non valente matrimonium interdicere, seu prohibere, lege præcisè prohibente actum, vel etiam annullante. Certum enim est, longè diversa esse, aliquem actum interdicere interdicto illum præcisè prohibente; & aliquem actum interdicere interdicto illum annullante. Nam hæc separabilia sunt: cum certum sit, quod multa fieri prohibeantur, quæ facta obtinent roboris firmitatem. *c. Ad Apostolicam. 16. de Regularibus.* Quare, cum dicitur, quod contra interdictum, & ordinem Ecclesie factum est, ratum non haberi tam divina, quam humane legis proclamata autoritas. *c. 1. q. videtur. 35. q. 6.* intelligendum venit de interdicto cum clausula ejusmodi actum vel generaliter, vel specialiter irritante; non autem secus; præsertim in odiosis, qualia sunt, quæ libertatem conjugiorum restringunt, de quibus plura in tit. de constitut. l. 1. decretalium.

Dices 2. in *c. Tua. 4. desponsa duorum*, expressè dicitur, quod, si qui contra interdictum sibi matrimonium appellent, eis matrimonium lite, seu appellatione pendente, debeat à Judice, unde appellatur, in Ecclesia publice interdici; & si nihilominus cõtraxerint, debeant separari, licet nulla ibi mentio fiat clausule irritantis, etiã generaliter. Deinde in *c. ad dissolvendum. 13. de despons. impub.* ubi, cum quidam Joannes contraxisset matrimonium cum puella nedum septenni, alijverò hoc matrimonium accusarent propter consanguinitatem, & Joannes varias exceptiones opponeret; Innocentius III. statuit, ut denuntiationes impedimenti admittantur, & interim pendente cognitione, & ordine judiciario, in puellam nihil attentetur, clausulam generalem adjiciens, quod, si contra interdictum suum in præjudicium ipsius (nimirum puellæ) aliquid fuerit attentatum, irritum esse decernimus & viribus omnino carere; ergo matrimonium contra interdictum *Papale*, est ipso jure nullum. R. quod in *c. Tua*, solum dicitur: si contra interdictum Ecclesie, publice factum, venire præsumpserint, matrimonium tam præsumptuosè contractum poteris irritare, ubi glossa, *V. poteris irritare*, ait: per irritationem intelligi, separationem, quousque cognoscatur de im-

de impedimento; & si causa prohibendi fuit perpetua, ea probata separandos lata sententia divortij inter eos; non probata, manufros simul: si autem causa prohibendi fuit solum temporalis. v.g. tempus feriatum, vel sponsalia priora cum alio, non separandos quoad vinculum, sed puniendos propter contemptum Ecclesie interdictum.

1332. Ex hoc colliges ex presentia c. Tua. non recte probari nullitatem matrimonij initi contra interdictum Papale. 1. quia hic agitur solum de interdicto Archiepiscopi Genuensis, a quo fuit appellatum ad S. Sedem. 2. quia ratio, propter quam dicitur, poteris irritare, non assignatur precise interdictum Ecclesie, sed, quod contra interdictum Ecclesie publice factum presumptuose contraxerint. 3. quia irritatio ea solum temporanea est, donec cognoscatur de veritate cause, propter quam matrimonium illis interdictum est. 4. quia ad summum hoc inde inferitur, quod matrimonium contractum contra interdictum Ecclesie irritandum sit, quando causa prohibendi est perpetua, & probata, impedimentum nempe dirimens, quod denuntiat; sic autem causa ipsa jam continet irritationem, si subsit.

1334. Ad. 13. de despons. impub. in n. 1331. & cum glossa V. irritum; quod ea finalis clausula non decernat irritum matrimonium, sed iudicium, si quid in priori iudicio accusationis, in prejudicium puellae, factum fuerit. Unde subiungit, si taliter interdicti nihilominus contraherent, separandos tantum ad tempus. c. cum in Apostolica. de spons. quousque cognoscatur de impedimento c. Ex literis 2. h. t. ibi: qui (nimirum Archiepiscopus orta suspitione impedimenti) sub anathematis interminatione prohibuit, ne antequam de prescripto negotio plene constaret, vir ad secunda vota transiret; & infra: Mandamus, quatenus si nihil constituerit, quod impediat, prater consensum de futuro, qui inter prefatos R. & M. asseritur processisse, secunda matrimonium inviolabiliter observanda, sub lato appell. obstaculo, iudicetis. & c. de Muliere. 3. eod. ibi: illos autem, qui pro consanguinitate prohibentur coniungi, & postea contra interdictum Ecclesie, se receperint, excommunicationi debes subijcere, & tamen separentur; quousque

legitime cognoscatur, utrum eorum matrimonium possit, & debeat iure stare.

Quod autem separatio matrimonij, quae 1335. precipitur, si contractum est contra interdictum Ecclesie, non sit vinculi solutio, sed tantum cohabitationis, patet ex cit. c. fin. de muliere. ibi: tamen separari, quousque legitime cognoscatur, utrum eorum matrimonium possit, & debeat iure stare. Ex quo sequitur, taliter contrahentes graviter quidem peccare, cum excommunicationi subijciantur; quae non nisi pro gravi peccato ab Ecclesia statuitur. c. Nemo 11. q. 3. & tenet communis cum Barbosa in Repertor. juris, lit. E. Verb. Excommunicatione vers. 6. non tamen, ex eo, quod contra interdictum contraxerint, simpliciter, & perpetuo separari: sed solum ad tempus, matrimonio nihilominus valituro, si absit aliud impedimentum.

Præter hæc not. 1. interdictum Ecclesie circa matrimonium contrahendum 1336. tripliciter posse intercedere. 1. cum celebrari certis temporibus prohibetur, quo intelligitur Ecclesie vetitum seu interdictum per legem, de quo in c. non oportet, elig. 2. 3. q. 4. & c. Capellanus, de feriis, a nobis relat. supra. Deinde quando lite pendente super matrimonio, vel hoc, vel aliud specialiter interdicatur, quo intelligitur interdictum per iudicem, de quo agitur c. Tua nos, de sponsa duorum, & c. 1. ac 2. h. t. Tertio, cum denunciatio impedimento, vel habita eius probabili suspitione Parochus matrimonium contrahendum prohibet: & dicitur interdictum per Parochum, de quo agitur in c. Cum inhibito. 2. sanè, de clandestin. despons. De duobus postremis interdictis hoc titulo agimus, de primo autem infra.

Not. 2. in questione (an matrimonium 1337. celebratum contra interdictum Ecclesie, nullum sit; an vero valeat, & sustineatur? inuncta solum penitentia contrahentibus) diversitatem opinionum nasci ex diversis juris textibus, qui satis aperte inter se pugnare videntur. Nam valere, inuncta solum penitentia contrahentibus, satis clarè videtur probari ex textibus allatis a n. 1329. Non valere, deduci videtur. 1. ex c. ad dissolvendum, de despons. impub. ibi: Quod, si contra interdictum nostrum in prejudicium ipsius aliquid fue-

rit attentatum, id irritum esse decernimus, & viribus omnino carere. Secundò ex c. Tua, de sponsa duorum, ubi dicitur: si contra interdictum Ecclesie publicè factum venire præsumperit, matrimonium tam præsumptuosè contractum poteris irritare. Tertio ex c. contradicimus in fine. 35. q. 2. & cap. 1. hoc titul. in 1. collect. cujus pars extat in cap. videtur, 35. q. 6. ibi: Nam, quod contra interdictum, & ordinem Ecclesie factum est, ratum non haberi, tam divina, quam humane legis proclamata auctoritas.

1338. Ob hæc juris testimonia in diversas opiniones abeunt DD. nam glossa in præfenti, textus, negantes valorem, vult procedere, quando tali prohibitioni dedit causam impedimentum perpetuum, v. g. cognatio, &c. affirmantes autem, si causa temporalis, v. g. sponsalia cum alio, incestus, aut aliud impedimentum solum impediens: Gonzalez in c. 3. h. t. n. 2. refert, Patrem Sanchez l. 7. de matr. d. 1. & Zypæum in consultat. Canonie. ad h. t. consult. 1. censere, non valere matrimonium celebratum contra interdictum Papæ; valere, contra interdictum aliorum Prælatorum: sed Sanchez d. 1. n. 9. de hac quaestione nihil habet; at d. 2. n. 2. ait, fateri omnes, ubi prohibitio matrimonij fuerit facta à Prælato inferiori, non reddi irritum matrimonium adversus eam factum; quia Prælatus Pontifice inferior impedimentum dirimens indicere non potest, in altero casu, ubi controvertitur de valore matrimonij celebrati contra interdictum summi Pontificis (postquam à n. 3. retulisset sex doctorum opiniones in hac materia.) per plures conclusiones resolvit propositam quaestionem, & docet, n. 10. matrimonium initum contra simplicem prohibitionem summi Pontificis (carentem scilicet decreto irritanti) non esse invalidum; cujus ratio est ex c. 2. h. t. aliàs enim omnia matrimonia contra impedimentum solum impediens juris tantum Pontificij, forent irrita, & nulla. Hinc ad jura superiùs allata respondetur, ea, quæ non continent clausulam irritantem, non inducere nullitatem matrimonij contra simplicem prohibitionem Pontificiam celebrati, prout à nobis dictum est à n. 1330.

1339. Dices: ergo saltem irritum erit matrimonium celebratum contra Papale inter-

dictum cum clausula, seu decreto irritante. Ante respons. not. clausulam irritantem, quæ apponitur prohibitioni matrimonij celebrandi, posse esse solum generalem, quæ se non refert specificè ad matrimonium, qualiter fieret, si Pontifex prohibens matrimonium celebrandum generaliter dicat, si quid contra gestum sit, fore irritum; & sine 2. si se specificè refert ad matrimonium; quod dupliciter fieri potest, nimirum si causa interdicendi sit, vel temporalis, vel perpetua. quo posito:

æ. ad object. cum dist. illati: ergo saltem irritum erit matrimonium celebratum contra Papale interdictum cum clausula irritante solum generali, se non referente specificè ad matrimonium; vel etiam cum clausula specificè se referente ad matrimonium, sed ex causa solum temporali N. cum clausula irritante, specificè se referente ad matrimonium. C. illatum. Dicendum igitur, quando à Papa interdicatur matrimonium cum decreto generaliter irritante, quin specificè se referat ad matrimonium, hoc contra tale interdictum initum non esse invalidum; ita Sanchez cit. l. 7. d. 2. n. 11. quia cum matrimonium sit res ardua, & gravissimum negotium illud irritare, petit clausulam specificam; & irritatio illa generalis sufficienter suum fortitur effectum dicendo, quod factum contra interdictum non valeat in alicujus præjudicium, quo sensu accipitur c. penult. de despons. impub. juncta glossa V. irritum.

Similiter validum erit matrimonium celebratum contra Papale interdictum cum clausula irritante, etiam specificè referente se ad matrimonium, si prohibendi causa sit solum temporalis, non autem, si perpetua. Ratio primi est, quia temporalis causa plus non petit, quam ut matrimonium sit nullum non simpliciter, sed solum in quantum assert præjudicium liti, aut controversiæ alicui, propter cujus pendentiæ matrimonium ad tempus interdicatur; aliud enim est, si probatio sit absoluta, & causa perpetua, quia cum tunc nunquam licita esse possit promissio matrimonij, factum nihilominus contra prohibitionem cum clausula specifica matrimonij hoc irritante afficit ipsum contractum, & non aliquid merè extrinsecum.

141. Not. 3. quamvis dixerimus validum esse matrimonium initum contra Papale interdictum cum clausula solum generaliter irritante, vel etiam specialiter, sed ex causa merè temporanea; si tamen interdictum sit legitimum, ejus transgressione in delicti penam tales conjuges ad tempus esse separandos, ex c. 1. h. t. ibi: *Mandamus, quatenus si est ira, prefatam mulierem, ne mandatum inuim contemptibile videatur, ad domum matris redire compellas, & imposita sibi de tanto excessu poenitentia condigna, postquam in domo matris per mensem steterit, ad tertium reverti permittas.* Nec obstat c. 2. eod. tit. ubi id matrimonium minimè separandum esse decernitur. Nam intelligitur de perpetua separatione. Atque ita docet gl. c. *Tua Fraternalitas. Verb. Poveris, de sponsa duorum*: ubi advertit, *mensum*, qui assignatur pro tempore separationis, non poni nisi exempli causà, ut innuatur, tempus illud esse arbitrarium; non autem ad restringendam Judicis potestatem. In eo autem separationis tempore Reo abstinendum erit à petitione debiti; non autem à redditione, si alter non Reus, sed innocens petat, nisi ambo essent rei delicti. Huic tamen poenae locus non esset, ubi foret periculum incontinentiæ, consequenter illi subroganda foret poenitentia alia, ut cum pluribus docet Sanchez *cit. l. 7. d. 3. à n. 14.*

ARTICULUS II.

An valeat matrimonium contra interdictum Ecclesie, proveniens à censura.

142. In hac questione in dubitationem venit interdictum Ecclesie ratione censuratum, è quibus sunt *interdictum & excommunicatio*. Illud, in quantum supponit pro censura Ecclesiastica, est poena Ecclesiastica, quæ quis à perceptione quorundam Sacramentorum, à divinis officijs, & Ecclesiastica sepultura separatur, ut docet Suarez d. 32. de *Censur. s. 1. n. 3.* Excommunicatio autem privat usu activo & passivo sacramentorum, communicatione cum alijs fidelibus, & alijs Ecclesie bonis atque fructibus, de quo expressè agimus *lib. 5. tit. 39.* his positis.

143. Questio est, an valeat matrimonium in-

terdicti, cum alio, vel non, vel pariter interdicto? R. affirmativè cum communi; quia nullus est in jure textus irritans, & invalidans matrimonium interdicti, vel tempore, & loco interdicto. In questione autem, an etiam licitè contrahatur; negativam tenet Suarez *cit. d. 33. s. 1. n. 51.* Pontius l. 6. c. 9. n. 4. & alij; rationem dant; quia matrimonium non est inter Sacramenta excepta, quorù perceptio tempore, vel loco interdicto prohibetur. Ex quo sequitur, secundum hos authotes saltem sponsalia de futuro, licitè celebrari tempore, vel loco interdicti, aut ab interdictis, cum contra hæc nec eorum, nec alia ratio militet. Probabilius tamen est, etiam licitè tunc matrimonia celebrari. Nam, quando propter interdictum, quæ est censura, perceptio quorundam Sacramentorum, & divina officia prohibentur, de illis Sacramentis non exceptis rectè intelligitur, quorum ministratio propriè est actus, *principaliter spiritualis*, & quidem Ministri Ecclesiastici, nimirum ad hoc specialiter à Christo destinati ex potestate collata; non autem, quando præcipua actio est potius merè civilis, & solum accessoriè sacramentalis, qualiter contingit in matrimonio principaliter consistente in contractu civili, à Christo gratiosè assumpto ad rationem Sacramenti, cujus ministri sunt soli contrahentes, nulla deputatione Christi, vel etiam Ecclesie, functionem suam peragentes. Et ita tenet Covarruvias in c. *Alma. p. 2. q. 2. n. 7.* Abbas in c. *Non est. 11. de sponsal. & alij.*

Questio est 2. an excommunicati *va. 1344.* licitè contrahant sponsalia, & matrimonia? R. affirmativè, quia talis actus nullo jure irritante prohibitus est excommunicato vel excommunicatione majore, vel minore; sed *præcisè prohibente*. Et ideo *excommunicatus potest contrahere*, intellige, *validè*, per Mascardum de *Probat. concl. 705. n. 13.* Emman. Roderic. in *Summa c. 82. n. 14.* & contractus factos cum excommunicato, validos esse, tenet Covar. in c. *Alma p. 1. q. 1. à n. 9.* Filiucius *tr. 12. de censur. c. 9. n. 201.* apud Barbof. *loco cit.* Accedit, quòd Innocentius III. in c. *Significasti 6. de eo, qui duxit*, legitimum pronuntiaverit matrimonium a cive Spoletano, in excommunicatione initum, qui meretri-

cem,